

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 41

Заснований в 1996 році

Рівне – 2008

ББК 74.20

О - 59

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 41. — Рівне: РДГУ, 2008. — 217 с.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 31. 10. 2008 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008

ЛІТЕРАТУРА

1. Концепція загальної середньої освіти
2. Буткевич Т.В., Савицька О.В. Практична психологія: Вступ у спеціальність. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 256 с.
3. Коробко С.Л., Коробко О.І. Робота психолога з молодшими школярами / За ред. акад. С.Д.Максименка. – К.: Літера ЛТД, 2006. – 416 с.
4. Основи практичної психології / В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелєва та ін.: Підручник. – 3-тє вид., стереотип. – К.: Либідь, 2006. – 536 с.

Резюме. В статті розглядаються теоретичні основи і особливості психологічного супроводження учебно-виховного процесу сучасної загальноосвітньої школи.

Summary. In the article theoretical principles and features of psychological accompaniment are examined educational process of modern school.

УДК 159.954-053.6

В.І. БЕЗЛЮДНА, Н.В. КОРЧАКОВА

ПСИХОЛОГІЧНЕ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТАРШОКЛАСНИКІВ

Резюме. Стаття присвячена проблемі психологічного супроводу наукової діяльності обдарованої молоді у структурі Малої академії наук України

Ключові слова: науково-пошукова діяльність, самопрезентація, старшокласники, самомоніторинг, творчі здібності

Постановка проблеми. Проблема розвитку творчих здібностей у юнацькому віці належить до актуальних напрямків психологічної науки і психолого-педагогічної практики. Сучасний стан розвитку суспільства вимагає від молодого людини не лише широкої обізнаності, але й уміння здійснювати самостійний науковий пошук, володіння методами наукового пізнання, розвитку творчого потенціалу. Прогностичне, творче мислення - необхідна умова успішної соціалізації молодого людини до умов постіндустріального суспільства, широких потоків наукової інформації, у розвитку яких чітко простежуються процеси швидкого оновлення та відповідно швидкого старіння наукових знань. На даний час за більшістю наукових ліній пізнання подвоєння інформації відбувається у межах чотирьох-п'яти років. Це вимагає від молодого людини не лише швидко і легко рухатися у потоці інформації, але й відпрацьовувати творчі шляхи пізнання. Завдання психологічної практики – допомогти старшокласникам розвинути свій творчий потенціал. Особливу увагу слід зосередити на учнях, які роблять спробу рухатися у напрямку наукових пошуків у сфері різних наукових ліній [1 ,6].

Мета даного повідомлення - обговорити основні лінії роботи практичного психолога зі слухачами Малої академії наук учнівської молоді . Дослідженням проводилося на базі психологічної секції Рівненської Малої академії наук. Загальний обсяг вибірки 32 осіб. У роботі використовувалися комплекс теоретичних та емпіричних методів.

На даний час у системі освіти України МАН відіграє досить суттєву роль, сприяючи розвитку творчого потенціалу старшокласників та наближаючи їх не лише до основ наук, але й активізуючи їх самостійний пошук. У психологічному супроводі слухачів МАН можна виділити дві лінії роботи: співпраця з учнями, що працюють у секціях загальноосвітніх наук (географічні, біологічні, краєзнавчі секції і т.п.) та робота із членами психологічної секції. Поглиблена психологічна курація слухачів останньої секції зумовлена двома обставинами:

- по-перше, психологія як навчальна дисципліна не входить у структуру навчальних планів загальноосвітніх шкіл, що утруднює науковий пошук учнів у цій сфері;

- по-друге, коло наукових інтересів слухачів спрямоване на пізнання свого внутрішнього світу, законів психічного відображення, особливостей формування особистості та соціальних спільнот, тобто молода людина прагне зрозуміти об'єктивні закони, у руслі яких відбувається вся професійна діяльність практичного психолога. Як показали результати проведеного нами психологічного спостереження 76 відсотків слухачів психологічної секції обирають цей напрям творчих пошуків саме під дією особистісного та соціального мотиву: «Прагну краще пізнати себе», «Хочу зрозуміти поведінку оточуючих, краще зрозуміти друзів »

Організуючи пошукову діяльність членів психологічної секції необхідно дотримуватися певних правил:

- тематика наукових робіт повинна відповідати віковим особливостям виконавців;
- напрям пошуків повинен сприяти гармонізації особистісного розвитку як виконавця наукової роботи, так і учасників експериментальних груп;
- проведення експериментальних обстежень повинно відбуватися під чітким контролем зі сторони психолога;
- у роботі доречно використовувати лише перевірений діагностичний інструментарій;
- не включати у структуру наукових пошуків розробку і проведення корекційних заходів, які вимагають належної професійної компетентності та достатнього практичного досвіду роботи;
- пошукова діяльність учнів повинна проводитися у відповідності з етичними принципами роботи психолога.

Аналіз співпраці практичного психолога зі слухачами психологічної секції МАН показує, що первинною лінією роботи є ознайомлення старшокласників із основами психологічних знань: сутністю психіки, її структурою, особливостями розвитку діяльності і особистості людини, віковими та гендерними аспектами функціонування психіки. Пояснюючи психологічні закономірності необхідно перш за все дотримуватися принципу доступності та наближення нової інформації до індивідуального досвіду юнаків. Інформація, що подається, повинна спиратися на знання із суміжних навчальних дисциплін, ілюструватися яскравими прикладами, містити цікаві факти, які не лише підтримували б стійкий інтерес до психологічних знань, але й допомагали розвивати пізнавальне ставлення до об'єктивних законів буття.

Не менш значимою є лінія ознайомлення старшокласників із принципами організації наукових спостережень у галузі психології, методами вивчення людської психіки і поведінки. Обговорюючи стратегії дослідження, особливості емпіричних методів збору психологічної інформації, психолог акцентує увагу слухачів на специфіці психологічних фактів. Внутрішній

світ людини є досить закритим. Зрозуміти порухи людської душі можна лише уважно спостерігаючи за її поведінкою, діяльністю, вербальними проявами. Лише поєднання різних підходів дозволяє адекватно сприймати самого себе і своїх партнерів, простежувати закономірності і механізми світосприйняття.

Психологічна секція МАН має важливу специфічну особливість. Одним із її центральних завдань є не лише сприяння інтелектуальному розвитку учня, але й допомога у плані самопізнання, сприяння розвитку здатності заглиблюватися у свій внутрішній світ, аналізувати свої особистісні проблеми та адекватно їх вирішувати. Керівник секції надає психологічну допомогу учням не лише з наукових чи навчальних проблем, але й з питань особистісного становлення, налагодження соціальної взаємодії з дорослими та однолітками.

Добираючи теми для наукових пошуків старшокласників у своїй роботі ми дотримувалися декількох принципів:

- наближеність проблеми до реального життя школярів;
- наявність доступного діагностичного інструментарію;
- моральна цінність науково-практичної проблеми;
- спрямування досліджень на різні сфери психіки і діяльності.

Аналіз конкурсних робіт показав, що учні успішно можуть виконувати розробку цілого ряду наукових проблем у сфері психологічної науки. Такими темами можуть бути: «Ставлення учнів до навчальних предметів як передумова успішності їх засвоєння», «Психологічний аналіз ціннісних установок підлітків у сфері матеріальних потреб», «Особливості сприймання учнями класних колективів», «Ставлення учнів до педагогічної оцінки», «Розвиток емпатійних здібностей в юнацькому віці», «Пошук сенсу життя в юнацькому віці», «Ставлення підлітків до людського життя як моральної цінності», «Ставлення підлітків до дружби і самотності».

Важливою лінією роботи є підготовка учнів до захисту наукових робіт, їх участі у міських чи обласних конкурсах та олімпіадах. Захист роботи це складна соціальна ситуація, яка вимагає зрілості механізмів само презентації, уміння триматися, доносити свої ідеї до слухачів, викликати позитивне ставлення з боку членів конкурсної комісії та інших учасників конкурсу.

Виконуючи психологічний супровід слухачів МАН ми проводили серію тренінгових занять, на яких учнів ознайомлювали з основами само моніторингової та самопрезентаційної стратегії. З цією метою проводилися рольові вправи, ігри з дзеркалом, презентаційні покази. У психологічній літературі ми зустрілися з виділенням декількох особистісних структур, що визначаються як детермінанти самопрезентаційного процесу: Я-концепція бажана-небажана ідентичність, рівень узагальненої самооцінки, рівень самомоніторингу, соціальна тривожність. Для нашого дослідження особливо важливими є думки про те, що образ, який створює людина з метою схвалення та прийняття оточуючими, знаходиться під впливом її Я-концепції. Ми натрапили на декілька переконливих аргументів, що підтверджують цю позицію. По-перше, процес самопрезентації найчастіше включає в себе спроби показати себе з найкращого боку. Незважаючи на те що самопрезентація є своєрідним тактичним процесом, оскільки суб'єкт відбирає аспекти Я, які йому здаються найбільш відповідними чи бажаними в певних соціальних ситуаціях, вона найчастіше виконує роль люстерка, у якому відбивається самосприйняття особистості, її Я-концепція в цілому.

По-друге, саме Я-концепція певним чином обмежує самопрезентацію через надання інформації про можливість створення того чи іншого образу. Люди намагаються уникати моделювання образів, неконгруентних Я- концепції через можливу неуспішність їх виконання. Таким чином, Я-концепція виконує керуючу роль у виборі презентованого образу та надає інформацію про можливість його виконання. По-третє, більшість людей мають засвоєні етичні норми щодо неправдивості чи нещирості. Впевненість у аморальності обману, почуття провини утримує більшість людей від претензій на образи, неконгруентні їх сутності. Зазвичай, відхилення від Я-концепції спостерігається лише до межі, за якою поведінка суб'єкта може сприйнятися партнерами як неправдива [3,4].

Особлива увага у роботі з учнями зосереджувалася також на формуванні асертивних форм поведінки учасників підсумкових конкурсів. Групова форма проведення занять забезпечувала можливість кожному учаснику поспостерігати за особливостями використання презентаційних технік, виокремити найбільш привабливі та скорегувати відповідно до них власну поведінку у публічній ситуації. У процесі занять проводилося обговорення презентаційних показів, аналізувалися прийоми, що підвищують ефективність психологічного впливу на слухачів.

У процесі практичної роботи ми переконалися, що підготовка старшокласників до участі у конкурсі наукових робіт повинна передбачати не лише лінію запобігання презентаційних провалів, але й формування адекватного ставлення до ситуацій переживання неспіху [2]. Переживання конкурентної ситуації є досить складним випробуванням. Висока міра домагань кожного учасника конкурсу підвищує його загальний емоційний фон. Орієнтація на успіх певною мірою перешкоджає адекватному сприйняттю ситуації та знижує можливість релевантно оцінювати рівень виконання робіт іншими учасниками. З метою запобігання виникненню образ, заздрощів, невдоволення на етапі підготовки учнів до конкурсу ми включали вправи на виокремлення ціннісних аспектів наукових робіт інших учасників секції, пошук аргументів позитивного оцінювання робіт. Учнів ознайомлювали зі стратегіями гідного переживання неспіху, вияву поваги до однолітків, які досягли кращих результатів.

Підготовка старшокласників до захисту наукової роботи передбачала також розвиток їх мовленнєвих здібностей. Загально відомо, що монологічне мовлення у своїх розгорнутих формах вимагає підготовки, яка полягає у попередньому відборі змісту, чіткому плануванні і відповідному словесному оформленні. Тому учнів ознайомлювали з тим, що їх монологічна мова під час виступу повинна бути не лише стилістично й логічно досконалою, але і логічною, емоційно-образною, науково - доказовою, впливовою. Ми навчали учнів говорити злисто, строго дотримуватися послідовності висловлювань, усвідомлювати зміст своєї думки та доволіно вибудовувати на основі цього змісту висловлювання. У процесі підготовчого навчання старшокласників ознайомлювали з прийомами спрямування уваги слухачів.

Підсумовуючи, зазначимо, що психологічне сприяння науково-пошуковій роботі старшокласників необхідна умова як стимулювання їх творчої діяльності, так і сприяння набуттю ними належних умінь і навичок .

ЛІТЕРАТУРА

1. Акимов М.К., Козлова В.Т. Психологическая коррекция умственного развития школьников. - М.: Академия, 2001.- 240 с.
2. Андреева Г.М. Социальная психология. - М.: Аспект Пресс, 2001.-373с.
3. Белинская Е.П. Социальная психология личности. - М.: Аспект пресс, 2000.- 474с.

4. Гофман И. Представление себя другим в повседневной жизни .- М:Канон-пресс,2000.-302с.
5. Зимачева Е.М. Способы вербальной презентации образа “Я” и самоотношения субъекта: Автореф. дисс... канд. психол. наук 19.00.01 /МГУ им. Ломоносова. - М.,1997.-16 с.
6. Хухлаева О.В. Основы психологического консультирования и психологической коррекции.- М.: Академия, 2001.- 208 с.

Резюме. Стаття посвящена вопросу организации психологического сопровождения одаренной молодежи, занимающейся подготовкой научных работ по психологии в структуре Малой академии наук.

Summary. The article is devoted to studying the problem of psychological support to students of high school in the development of their scientific skills.

УДК 615.83:796

Н.О. БЕЛКОВА

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ З ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Резюме. У роботі розкрито різні підходи до змістовного і структурного наповнення поняття “готовність” та його складової – психологічної готовності. Проблема освітлена з точки зору формування готовності майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до здоров'язберігаючої діяльності.

Ключові слова: готовність, професійна готовність, психологічна готовність, формування готовності, готовність до здоров'язберігаючої діяльності.

Постановка проблеми. В період зміни суспільних відносин, переходу до ринкової економіки, ринку праці, коли Україна перебуває в динаміці, в пошуку економічних і соціально-етичних пріоритетів, актуалізується питання: чи здатна сучасна молода людина узяти на себе тягар відповідальності за своє майбутнє? Навіть необхідність отримати професію, знайти роботу і забезпечити собі соціальну захищеність, представляє для багатьох молодих фахівців постійну проблему.

Процес переосмислення функції освіти на гуманістичних засадах, що передбачає орієнтацію її змісту на актуалізацію можливостей особистості, перетворення останньої на суб'єкт навчальної діяльності, здатного до свідомого професійного самовизначення, саморозвитку, вільного вибору свого життєвого шляху, вимагає певних змін у розбудові загальної стратегії організації навчально-виховного процесу в закладах освіти, пов'язаної з підготовкою фахівців у тій чи іншій галузі трудової діяльності.

Проблема готовності у контексті професійного становлення особистості – одна з найважливіших для загальної і педагогічної психології. Не існує однозначного розуміння сутності і функцій зазначеного поняття, яке набуло останнім часом в концептуальному апараті психології відносно самостійного і високого наукового статусу. Про сформовану готовність можна говорити лише за умови розвитку у суб'єкта емоційного ставлення, вміння адаптувати свою поведінку відповідно до ситуації, вміння будувати процес спілкування, сформованості таких педагогічних здібностей як мислення, уява, спостережливість, комунікативні уміння і широкого набору професійно значимих властивостей: емоційної стабільності, самоконтролю, ширості, доброти, наполегливості і т.д.

Гостро стоїть питання розв'язання проблеми готовності, в т.ч. і психологічної, майбутнього фахівця з фізичної реабілітації, розвитку у нього адекватних змістові здоров'язберігаючої діяльності особистісних якостей і властивостей.

Мета роботи полягає у визначенні змістовних та структурних характеристик поняття “готовність”; уточнення змісту і критеріїв формування готовності до здоров'язберігаючої діяльності.

Результати дослідження. Значення поняття “готовність”, яке актуальне сьогодні для педагогічної психології, передусім для педагогіки і психології вищої школи, вимагає переосмислення його змісту і функцій на методологічному і експериментальному рівнях. Проте відмінності у визначенні даного терміну, що мають місце у різних авторів, дають підстави говорити про суперечливість і неузгодженість існуючих точок зору щодо цього поняття.

У психолого-педагогічній літературі явно виділяються два підходи до визначення поняття “готовність”. Одні дослідники зосереджують увагу на виявленні в готовності властивостей, які мають безпосереднє значення для діяльності, та їх ієрархічне розташування. Інші розглядають її з точки зору особистісного, цілісного, комплексного підходу, який передбачає вивчення готовності до діяльності як інтегративної якості, до якої входять властивості, що відрізняються за місцем, функціями і значимістю у структурі особистості.

Л.В.Безкоровайна поняття “готовність” (до освоєння і здійснення діяльності) обмежує колом індивідуально-психологічних властивостей особистості, залишаючи за його межами знання, уміння, навички. Наприклад, людина може бути добре технічно підготовленою і освіченою, але не здатною до будь-якої діяльності.

О.М.Лугова тлумачить поняття “готовність” як стан і як якість особистості. В першому випадку готовність автор розглядає як особливий психічний стан, проміжний між психічними процесами і властивостями особистості, тобто мова йде про тимчасову готовність і працездатність, передстартову активізацію психічних функцій, вміння мобілізувати фізичні і психічні ресурси для реалізації діяльності. Як психічний стан, готовність визначається внутрішнім настроєм на певну поведінку, установкою на активні і цілеспрямовані дії в роботі. В структурі стану готовності О.М.Лугова виділяє наступні компоненти:

1. Пізнавальний компонент (ступінь осмислення діяльності, зосередженість на ній, розуміння задач, оцінка їх значимості, знання способів вирішення поставлених задач, прогнозування результатів діяльності і т.д.).

2. Емоційний компонент (емоційний настрій, почуття відповідальності).

3. Вольовий компонент (мобілізація сил, подолання непевненості) [3, с. 68].

В другому випадку, як вказує автор, готовність розглядається як професійно значима якість особистості, яка об'єднує в собі:

1. Позитивне відношення до діяльності, яке визначається достатньо стійкими мотивами діяльності.

2. Адекватні вимоги професійної діяльності рисам характеру, здібностям, проявам темпераменту.

З М І С Т

<i>Від редакції</i>	3
Булах І.С. Теоретичні засади обґрунтування вихідних положень психологічної допомоги в процесі особистісного зростання підлітка.....	4
Ковалевич В.В. Психосоціальне формування екзистенціальних перспектив личности в контексті консолідації общества.....	8
Максимова Н.Ю. Психологічний супровід як засіб корекції поведінки соціально дезадаптованих підлітків.....	11
Павелків Р.В. Шляхи оптимізації психологічної адаптації та навчальної успішності студентів-першокурсників у контексті діяльності психологічної служби ВНЗ.....	15
Шевченко Н.Ф. Теорія і практика психологічної допомоги хворим.....	18
Литвиненко С.А., Ямницький В.М. Ігрова терапія як засіб психологічної допомоги.....	21
Артемова О.І. Важливі аспекти психолого-педагогічного супроводу навчально-виховного процесу сучасної школи.....	24
Безлюдна В.І., Корчакова Н.В. Психологічне сприяння розвитку творчого потенціалу старшокласників.....	26
Белікова Н.О. Формування готовності майбутнього фахівця з фізичної реабілітації до здоров'язберігаючої діяльності.....	28
Бабак К.В. Психологічний супровід особистісно-професійного розвитку студентів.....	31
Воробійов А.М. Культурницька індивідність української психіки у контексті світовідчуження.....	33
Вронська В.М. Проблеми психологічної підготовки старших медичних сестер дошкільних навчальних закладів в інституті післядипломної педагогічної освіти.....	36
Галян О.І. Психологічні аспекти включеності юнаків у процес виховання.....	39
Герасіна С.В. Теоретичні засади психологічної допомоги учням ПТНЗ у формуванні їх готовності до професійної самореалізації.....	42
Главінська О.Д. Зміст психологічного супроводу для розвитку молодшого школяра.....	46
Дем'янюк О.Б. Сучасні технології трансперсональної психології.....	48
Дідик Н.М. Теоретичні і практичні основи психодіагностики особистісної зрілості студентів напрямку "Психологія".....	50
Дружиніна І.А. Тренінг професійної ідентичності в системі підготовки практичних психологів.....	52
Дудар О.В. Особливості розвитку емоційного відгукування старшокласників.....	55
Іванюк І.Я. Сім'я з „особливою” дитиною та її емоційні установки.....	58
Івашкевич Е.З. Особливості використання психотехнік з метою проведення реабілітаційної роботи зі школярами з особистісними розладами.....	61
Карєпова Е. В. Архетипічні паттерни поведінки як основа формування життєвого сценарію.....	65
Карковська Р.І. Психологічна підтримка агресивних абонентів в телефонному консультуванні.....	70
Кириченко Н.А. Психологічні особливості постановки та досягнення мети особистістю.....	72
Климишин О.І. Християнсько-орієнтований зміст психологічної допомоги невиліковно хворим людям.....	75
Когутяк Н.М. Гуманістичний підхід у дослідженні проблеми віктимності особистості.....	79
Козловська Е.В. Гармонійні стосунки в сім'ї як фактор особистісного зростання.....	82
Колісник О.П. Медитація як стержень будь-якої духовної практики та як засіб радикальної психологічної самопомоги.....	86
Корнієнко О.В. Психодіагностика особливостей психосоматичного здоров'я студентської молоді.....	91
Косарева О.І. Корекція особистісного розвитку дошкільника.....	96
Кочубейник О.М. "Що означає бути собою?": кризова природа запитання.....	98
Кулаков Р.С. Психологічна допомога в організації професійного самовизначення старшокласників.....	101
Кухар С.Ю. Вплив механізмів психологічного захисту на стратегію поведінки студентів у конфліктних ситуаціях.....	104
Лисяк О.М. Психологічні особливості ціннісно-сислової сфери особистості в юнацькому віці.....	107
Лонська Є.В. Особливості психокорекції депресивного стану жінок, що страждають від домашнього насильства.....	109
Мазяр В.М. Психологічні засоби релаксації школярів з депресивним станом.....	111
Максимов М.В. Роль музики у вирішенні проблем психологічної допомоги особистості.....	114
Мельник І.Я. Психологічні засади проблеми адаптації особистості.....	117
Мельник Ж.В. Вплив особистої сімейної історії психолога та психотерапевта на його роботу.....	119
Мешко Г.М. Емоційне вигорання педагога як показник стану його професійного здоров'я.....	121
Михальська С.А. Особливості організації корекційної роботи з комунікативно-мовленнєвого розвитку дошкільників.....	125
Михальчук Н.О. Діалогічна взаємодія школярів з іншомовним текстом в детермінації становлення їх суб'єктності.....	127
Осьмак Л.П. Змістовно-хронологічні особливості життєвої перспективи старшокласників.....	133
Павелків В.Р. Продуктивне розвивальне середовище як засіб формування позитивних стосунків підлітків з однокласниками.....	135
Пастушенко Л.А. Тренінг розвитку особистісно-значимого досвіду майбутніх практичних психологів.....	138
Перелигіна Л.А., Приходько Ю.О. Профілактика станів психоемоційної напруги у працівників системи МНС України.....	141
Пивоварчук Т.О. Основні чинники формування комунікативних умінь.....	143
Попіль М.І. Актуалізація особистісних якостей як чинник ефективності професійної діяльності медсестер.....	145
Пюра О.С. Особливості впливу комп'ютерних ігор на вияв агресивної поведінки у дітей підліткового віку.....	148
Репецька Т.Л. Психологічна допомога особам з суїцидальними намірами.....	151
Реуцький М.В. Психотерапевтична метафора у сучасному кінематографі (з досвіду впровадження програми «Психодраматичний кіносеминар»).....	153
Рикун А.А. Характеристика причин виникнення та основних стадій конфлікту.....	156
Романюк В.Л. Концепція якості життя та проблеми ортобіозу особистості.....	159
Романюк Л.В. Проблеми самооцінки і корекції функціональних станів особистості в умовах середньої школи.....	161
Рудюк О.В. Організація дослідження особистісно-сислової детермінації переживання професійних криз у безробітних.....	162

Рудь Г.В. Особливості усвідомлення цінності власної особистості у юнацькому віці	166
Рябой Є.М. Психодинамічна психотерапія як засіб надання психологічної допомоги хворим на гіпертонію: спроба теоретичного обґрунтування	168
Славина Н.С. Розвиток емоційної сфери та вольових якостей дитини, як умова готовності до школи.....	170
Смалько М.Ф. Психологічна допомога особистості у професійній підготовці музиканта.....	172
Сокол І.А. Можливі аспекти психологічної допомоги у вирішенні завдань формування українського національного характеру старшокласників	175
Ставицька О.Г. Психологічні особливості продукування фонаційних компонентів невербальної комунікації	178
Скотна Н.С., Стець В.І. Ідентичність як необхідна складова та критерій психічного здоров'я.....	181
Турченко О.Ф. «Психодинамічна група» як фактор покращення процесу формування професійної самоідентифікації у студентів-психологів у вузі	184
Фрідріх А.В. Психолого-педагогічна проблема самовдосконалення особистості майбутнього педагога	188
Хворост М.Ю., Колесніченко О.С., Побідаш А.Ю. Психологічні особливості поведінки людей в екстремальних умовах та дії працівників мнс по наданню допомоги психічно постраждалим.....	190
Хомич Г.О., Руденко І.А. Психологічна допомога дітям, котрі перебувають в умовах тривалої деривації.....	192
Хомич І.С. Психологічна сутність уявлень дітей молодшого шкільного віку про відповідність власної поведінки нормам моралі.....	195
Хупавцева Н.О. Діалогічний підхід в освіті як необхідна складова розвитку суб'єктності школярів	198
Чорний М.М. Створення сприятливого мікроклімату в учнівському колективі як засіб психологічного супроводу у діяльності класного керівника.....	201
Чуйко О.В., Дунаєвська Ю.Е. Особливості працевлаштування випускників школи – інтернату для дітей, які потребують корекції розумового розвитку.....	204
Шиколенко Т.І. Психологічний супровід розвитку особистості та її образу «я» в дошкільному та молодшому шкільному віці	208
Яцюк Н.О. Розвиток рефлексивної культури в процесі фахової підготовки психологів.....	210
Відомості про авторів	213

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 41

Заснований у 1996 р.

Редактор збірника Воробйов А.М.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.

Технічний редактор Кравчук В.Ю.

Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 25.10.2008 р. Підписано до друку 3.11.2008 р.
Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 33,25. Замовлення № 58/1 Наклад 300.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах
освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного
гуманітарного університету. Випуск 41. — Рівне: РДГУ, 2008. — 217 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 7.

Збірник наукових праць містить статті які відображають теоретичні та практичні
аспекти найважливіших проблем психологічної допомоги особистості.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів,
практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних
закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 159: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20